

Z a h á j í 24. dubna 1945.

nejvíc p.
Vypravuje Josef Stínka, Zahájí č. 33 7. dubna 1955.

Jezdívalo sem cizí auto, vystupoval z něho německý poddůstojník, bedýnku na prsou, v uších sluchátka a pozoroval vysílání partyzánů, kteří tu byli v houštině. Ale to jsme pochopili až po 24. dubnu. Do hustého, asi přes tři m vysokého smrčí a neprostupného si prořezali při zemi nízký vchod, co by tam vlezli a chodbičku dovnitř. Tu na větším prostranství tábořili. Nebývalo jich stejně, nejvíc 90. ^{*} Dělali to už moc veřejně, byly tam 2-3 ženské, věšelo se venku prádlo a nebyli dost opatrní. Renně odcházeli někteří po okolí, nejvíc k Zamachům.

V pondělí 23. večer jsme byli u nich, u Beneše, a upozorňovali jsme je na to. Že prý zítra odejdou na Kokořín a spojí se s tamními partyzány. V úterý 24. ráno šel jsem si dát nabrousit kosíře ke kovářovi a viděl jsem lidi v polích. Na slunci se leskly jejich šaty, že jsem v nich zprvu ani vojáky nepoznal. Ale pak už ano, když byli i jinde. To od Živonína, Chorušic, Vtelna, od Radouň i od Řepína, se všech stran vojáci obkličovali Zahájí, bylo jich prý na 700. Běžel jsem k partyzánům. Na kvap se dali směrem k rokli, co vede k Chorušicím. Cesta je vedla podle naší zahrady a byl nejvyšší čas. Odházeli přitom na naši zahradu/byty po plotě a i aktovky, mydlo, lahve, zbraně, střelivo i pláště ležely rozházeny po zahradě. Semutí utíkali po škarpě k Chorušicím. Nezachránili se všichni. Blízko tábořiště jich několik esesáci přepadli, Beneš prý střílel a přesile podlehli. Beneš a dva ruští partyzáni padli, jeden se jmenoval Voronov. Doktora ruského zajali a tam ti uprchli. Malý synek Stínkův se ráno probudil, díval se oknem a volal: "Mami, koukej, to budeme mít aktovek!"

Němci-byli to Sudeťáci, protože při výslechu mluvili plyně česky-sehnali všechno obyvatelstvo za ves na pole před Stínkovými okny a do blízké stodoly. Hospodář musel nechat povoz s kravami na cestě ve ves a odejít s nimi. Jak Němci uviděli partyzánské věci na naší zahradě, naložili je na auto, bylo plné, a vyvolali Stínkovy z houfu domů. Otce vyslyš-
** Zprava bylo jen několik partyzánů ubytovaných u starého mládežce Štěpána. Po čase dostal strach a převzal je Poláček, to už jich bylo víc. Chodili denně ze vsi ven, sledoval co se kde děje.*

chali v pokoji, syna /16 r./ v kuchyni. Lidé s pole viděli oknem, jak klacek lítá, to jak byli bití. Němci je měli za partyzány, nebo že byli s nimi ve spojení, nebo že uschovávali ty věci a teď že se toho nakvap zbavují. Tak soudil p. Stinka podle výslechu. Dostal 29 ran / byl pak oteklý a měl krevní politiny. Všechny členy rodiny vyslyšali. Stinku po výslechu /marně/ dali stranou, a že nic nevyzradil, čekali mu: Tebe si necháme naposled, abys viděl, co se se všemi bude dít. Mrtví /Beneš, Voronov a třetí leželi v řezárně, zajatý ruský doktor ležel zbitý před řezárnou na dvorku. Mně poručili 10 m odstup, svléknout, kleknout a klackem znovu 25 ran, polili mě studenou vodou až jsem řval a klepal jsem se zimou. Už jsem to vypravoval p. Horákovi z Radouň, co zemřel. Ležel jsem blízko svázaného doktora ruského a ten mi jen obličejem a očima dával znamení, abych asi nic nevyzradil.

Obyvatelé na poli trnuli hrůzou, co s nimi se bude dít. Jedni hádali, že vesnici jim podpálí jako v Lidicích, za chvíle zas někdo předpovídal, že každého desátého zastřelí, ženy klekaly, placky se modlily nad dětmi, že to bylo i Němcům za těžko poslouchat. Oddělili ženy od mužů, ženy se musely obrátit k Chorušicím, muži ke vsi, mysleli, že už začne hořet. Jak jelo auto, už mysleli, že je odvezou a tak v hrůze prožili celý den.

V obci prohledávali Němci všecko, hledali snad schované partyzány, ale sbírali, kde co našli, i v zásuvkách byli, zkrátka jak vojáci pleništatstvo (i punčochy a šátky), povlaky, šperky, co bylo k jídlu. Prase zabité viselo na rozporce, uřízli je, hrnce sádla, povidlí, no všechno. Na autech to odváželi. Peřiny byly probodány. Stinkovi měli starou příbuznou, sloužila v Praze u velkých pánů, měla zlatý řetěz, hodinky a všeho - za 30 tisíc - a všecko bylo pryč. Ani košile jim nezůstala, příbuzní a známí jí museli jít vypožičit.

Navečer vtáhli ruského doktora za ruce do auta, psi jejich ho zas za nohy vytáhli zpět, vojáci jako by jim ho brali, zas ho vytáhli do auta a tak se bavili.

O půl šesté navečer přijel Němeček, co šoferoval v Mladé Boles-

slavi u Gestapa a poroučel, že se nic nemá dále dělat, dokud nepřijedou z Prahy. Ten nás zachránil. Chtěli mu poděkovat, ale nenašli ho v Boleslavi.

Une ale odvezli s sebou do Boleslavi, byl jsem tam dva dny. Jak mě zavezli vraty do dvora, zastavil se jeden kolemjdoucí na chodníku a zvědavě nahlížel, co se bude dít. Hned ho přepadli, vtáhli za bránu, zbili, do kanceláře s ním. Před vězením jsem musel všechny věci v čepi odevzdat. Prohledali mě a našli špendlíky v šose zapíchnuté. Bylo nadávek, kopanců do lýtek, ani jsem za nic nemohl. Že prý jsem si chtěl oškrábat žíly a vyhnout se spravedlnosti. Za chvíli nás stálo několik na chodbě kolem ke zdi a jak se někdo jen poohlédl, kdo to za námi je, dostal ránu do hlavy, až narazil na zeď. Já jsem o tom nevěděl a dostal jsem knihu, kterou právě gestapák přenášel. Z Boleslavi mě po výsleších odvezli do Pečkární /Petschikiv palác, který byl hluboko podsklepen a v budován jako pevnost, blízko Wilsonova /Hlavního/ nádraží. Tam mě zprvu nabízeli kštili: salám, pivo, slibovali, že jak všechno přiznám, jen podepíšu protokol a hned mě autem dovezou k rodině a budu mít pokoj. Řekl jsem, že mi obyčejná strava stačí. Když jsem nic nevěděl, co oni chtěli, odvezli mě v zavřeném zeleném autě /Anton/ na Pankrác. Tam mi hrozili Terezínem a 8. června hromadnou popravou. Dali mi na vybranou: chci rozstřílet, nebo pověsit? Jsem voják, povídám a mám 4 děti, vybral jsem si zastřelit. Viděl jsem, že ať kdo poví, nebo nepoví, dopadne to s každým stejně. Ale vrátil jsem se. Doma se mě zhrozili. Po vsi prý říkali, že tu dlouho nebudu. Vykřesal jsem se, ale ne docela. Zůstaly mi nervové záchvaty od hlavy, že bych upadl, kdybych se nezachytil včas. Sám už se nechci nikam vydat, mám tuhle ještě malou dcerku /asi 11 letá zdravě silná/.

Tři mrtvé pochováli v Chorušicích blízko kaple. Kdykoliv je pohřbívají s ěpínskou kapelou, pokaždé jim tam zahrají.

Každoročně jsme se 24. dubna sešli ve vsi na památku toho utrpení. Při-
Vzpomínali jsme si, jak jsme si tenkrát byli všichni rovni, bohatý jako

chudý, ale teď už se zas na to zapomíná.

Při cestě, která vede vesnicí dolů ode dvora /dnes MKV/ asi 100-200 kroků stojí vpravo zvonička /pomníku zdáli podobná/ a hned pod ní při zdi zahrádka se zeleným lačkovým nízkým plůtkem. V ní je pomník Oskara Beneše z Prahy a obou padlých kamarádů. Veliký skalní balvan do hranolu otěsán jako podstavec, na něm menší také skalní balvan krychle skoro stěsán, nese čtvercovou pamětní desku s reliefem podoby mladého asi 25 letého hrdiny a legendou. Na vrchu balvanu se zelená hnízdo netěsaku a kolem kryje vrch balvanu psí víno. Každoročně přijíždí hrdinova věrná paní a obnoví věnček s kytičkou bílou. Věnček a kytička od loňska již sešlé buď tedy brzo nahrazeny čerstvými. Před podstavcem je kolík s prkénkem, kam sousedé 1. listopadu kládou vzpomínkové květy dušičkové. Přišla tam keřan zvědavá babička Sajdlová o berličce a ^{že mi} také něco o té hrůze chce povědět. Bylo to o tom hospodáři, co musel od krav odejít rovnou za ves. Teprve večer se k nim vrátil, ještě tam stály.

Paní Lišková šla se mnou od autobusu do vsi a celou cestu mi vypravovala a ukazovala stodolu a pole.

Hrdinové nepadli na místě pomníku, to jen občané chtěli mít ještě jich památku mezi sebou. Po ~~šlá~~ cestě dolů po vsi a obočení do uličky vpravo do rokle jsem došel podle Matějkových až skoro do rokle, kde lesík ~~šlá~~ vlevo končil a stála tam deska nízko v zemi postavená /bez podstavce/ z černého mramoru s legendou: Zde položili životy za naši svobodu parašutisté por. Oskar Beneš a jeho 2 druhové 24.4.1945. Několik snítek kočiček svědčilo, že ani toto místo není zapomenuto od občanů. Místo je zcela blízko tábořiště. Tím byl kupovitý porost téhož svahu, co němž sem vedla cesta /od cesty vlevo/. Paní Matějková zde byla na dříví a ukázala mi ochotně. Měl jsem před sebou ještě cestu na Řepín, už jsem tam nelezl.

Josef Břicháček.